

ဆဆတ္တ ဇယား

ဒွါရ(အခံဓာတ်) ၆-ပါး	အာရုံ(အတိုက်ဓာတ်) ၆-ပါး	ဝိညာဏ်(အပွင့်ဓာတ်) ၆-ပါး	ဖဿ ၆-ပါး	ဝေဒနာ ၆-ပါး	တဏှာ ၆-ပါး
စက္ခု ဒွါရ(မျက်စိ)	ရူပါရုံ(အဆင်း)	စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် (မြင်သိစိတ်)	စက္ခုသမ္မဿ	စက္ခုသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	ရူပတဏှာ
သောတဒွါရ(နား)	သဒ္ဓါရုံ (အသံ)	သောတဝိညာဏ်စိတ် (ကြားသိစိတ်)	သောတသမ္မဿ	သောတသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	သဒ္ဓိတဏှာ
ယာနဒွါရ(နှာ)	ဂန္ဓာရုံ(အနံ့)	ယာနဝိညာဏ်စိတ် (နံ့သိစိတ်)	ယာနသမ္မဿ	ယာနသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	ဂန္ဓတဏှာ
ဇိဝှာဒွါရ(လျှာ)	ရသာရုံ(အရသာ)	ဇိဝှာဝိညာဏ်စိတ် (စားသိစိတ်)	ဇိဝှာသမ္မဿ	ဇိဝှာသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	ရသတဏှာ
ကာယဒွါရ(ကိုယ်)	ဖောဠဗ္ဗာရုံ(အတွေ့အထိ)	ကာယဝိညာဏ်စိတ် (တွေ့ထိသိစိတ်) (ယား နာ ကောင်း သိစိတ်)	ကာယသမ္မဿ	ကာယသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	ဖောဠဗ္ဗတဏှာ
မနောဒွါရ (ဘဝင်စိတ်)	ဓမ္မာရုံ(ကြံတွေးစရာ) (စိတ်ဖြင့်သိရသောသဘော)	မနောဝိညာဏ်စိတ် (ကြံစည်သိစိတ်)	မနောသမ္မဿ	မနောသမ္မဿဇာ ဝေဒနာ	ဓမ္မတဏှာ

ဆဆတ္တသုတ္တန် ရှုမှတ်နည်းများ

- ၁။ **စက္ခု** အနိစ္စံ (ဒုက္ခံ ၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် အဖြစ်အပျက် လွန်နှိပ်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် ငိုရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 စက္ခုဒွါရ(စက္ခုပသာဒ)သည် ငါရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)
- ၂။ **ရူပါ** အနိစ္စာ (ဒုက္ခာ၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟ မသ္မိ၊ နမေသော အတ္တာ။
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် အဖြစ်အပျက် လွန်နှိပ်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် ငိုရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 အဆင်းအာရုံ မျိုးစုံတို့သည် ငါရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)
- ၃။ **စက္ခုဝိညာဏ်** အနိစ္စံ၊ (ဒုက္ခံ၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် အဖြစ်အပျက် လွန်နှိပ်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် ငိုရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သည် ငါရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)

၄။ စက္ခုသမ္မသော အနိစ္စော (ဒုက္ခော၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။
 စက္ခုသမ္မသသည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 စက္ခုသမ္မသသည် အဖြစ်အပျက် လွန်နိုင်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 စက္ခုသမ္မသသည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 စက္ခုသမ္မသသည် ငါ့ရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 စက္ခုသမ္မသသည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 စက္ခုသမ္မသသည် ငါ့ရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)

၅။ ဝေဒနာ အနိစ္စော (ဒုက္ခော၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် အဖြစ်အပျက် လွန်နိုင်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါ့ရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 ခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါ့ရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)

၆။ တဏှာ အနိစ္စော (ဒုက္ခော၊ အနတ္တာ) နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေ သော အတ္တာ။
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက် သူ့အနက် သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် အဖြစ်အပျက် လွန်နိုင်စက် သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် လိုမပါချက် သူ့အနက် သက်သက်အနတ္တပါတကား။
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါ့ရဲ့ ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ (တဏှာ)
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါမဟုတ်ပါတကား။ (မာန)
 တဏှာအမျိုးမျိုးတို့သည် ငါ့ရဲ့ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ အသက်ကောင် မဟုတ်ပါတကား။ (ဒိဋ္ဌိ)

ဗဟိယသုတ္တန်

ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး

- ၁။ ရူပပ္ပမာဏ ရူပပ္ပသန္ဓပုဂ္ဂိုလ် - ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လျှင် ကြည်ညိုတတ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်။
လူတစ်ရာမှာ ၆၆-ယောက် ရှိသည်။
- ၂။ ယောသပ္ပမာဏ ယောသပ္ပသန္ဓပုဂ္ဂိုလ် - အသံကောင်းလျှင်၊ နာမည်ကြီးကျော်စောလျှင်
ကြည်ညိုတတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်။ လူတစ်ရာမှာ ၈၀-ရှိသည်။
- ၃။ လူခပ္ပမာဏ လူခပ္ပသန္ဓပုဂ္ဂိုလ် - ပစ္စည်းလေးပါး စင်စင်ကြယ်ကြယ် ခေါင်းခေါင်းပါးပါးစွာ ကျင့်လျှင်
ကြည်ညိုတတ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်။ လူတစ်ရာမှာ ၉၀-ရှိသည်။
- ၄။ ဓမ္မပ္ပမာဏ ဓမ္မပ္ပသန္ဓပုဂ္ဂိုလ် - သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ် ပညာဂုဏ်ရှိလျှင်
ကြည်ညိုတတ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်။ လူတစ်ရာမှာ တစ်ယောက်သာ ရှိသည်။

(က) ဒိဋ္ဌ - ဌိ ဝိပဿနာရှုမှတ်နည်း

- ၁။ မြင်အပ် မြင်တတ်၊ ဤနှစ်ရပ်ကား၊ ဓာတ်အစုမျှ၊ မည်ဒိဋ္ဌ၊ ဓမ္မသက်သက်ပါတကား။
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်အစုပါတကား။
- ၃။ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
- ၄။ အဖြစ်အပျက် ၊ လွန်နိုင်စက်၊ သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
- ၅။ လိုမပါချက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနတ္တပါတကား။

(ခ) သုတ-ဌိ ဝိပဿနာရှုမှတ်နည်း

- ၁။ ကြားအပ် ကြားတတ်၊ ဤနှစ်ရပ်ကား၊ ဓာတ်အစုမျှ၊ မည်သုတ၊ ဓမ္မသက်သက်ပါတကား။
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်အစုပါတကား။
- ၃။ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
- ၄။ အဖြစ်အပျက် ၊ လွန်နိုင်စက်၊ သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
- ၅။ လိုမပါချက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနတ္တပါတကား။

(ဂ) မုတ-၌ ဝိပဿနာရှုမှတ်နည်း

- ၁။ ရောက်အပ် ရောက်တတ်၊ ဤနှစ်ရပ်ကား၊ ဓာတ်အစုမျှ၊ မည်မှတ၊ ဓမ္မသက်သက်ပါတကား။
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်အစုပါတကား။
- ၃။ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
- ၄။ အဖြစ်အပျက် ၊ လွန်နိုင်စက်၊ သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
- ၅။ လိုမပါချက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနတ္တပါတကား။

(ဃ) ဝိညာတ - ၌ ဝိပဿနာရှုမှတ်နည်း

- ၁။ သိအပ် သိတတ်၊ ဤနှစ်ရပ်ကား၊ ဓာတ်အစုမျှ၊ ဝိညာတ၊ ဓမ္မသက်သက်ပါတကား။
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်အစုပါတကား။
- ၃။ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနိစ္စပါတကား။
- ၄။ အဖြစ်အပျက် ၊ လွန်နိုင်စက်၊ သက်သက်ဒုက္ခပါတကား။
- ၅။ လိုမပါချက်၊ သူ့အနက်၊ သက်သက်အနတ္တပါတကား။